

Vyšší státní podpora pro individuální spoření na stáří

14.6.2023 - | Ministerstvo financí ČR

Vláda schválila novelu zákonů v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří s účinností od 1. ledna 2024. Novela navrhuje úpravy III. penzijního pilíře s cílem zvýšit atraktivitu spoření na stáří a nový státem podporovaný způsob spoření na důchod, tzv. dlouhodobý investiční produkt.

„Je rozumné, když se občané nespolehají s finančním zajištěním na stáří pouze na státní důchod. Proto navrhujeme významné zatraktivnění spořicích produktů se státní podporou, které slouží pro dlouhodobou tvorbu finančních rezerv na stáří a zároveň pomohou rozvoji domácího kapitálového trhu,“ vysvětluje smysl změn ministr financí Zbyněk Stanjura. Primárně jde o zatraktivnění III. penzijního pilíře a zavedení tzv. dlouhodobého investičního produktu, sekundárně pak o zpřesňující novely zákonů upravující oblast kapitálového trhu jako je zákon o dluhopisech, kde se upravují emisní podmínky podlimitních korporátních dluhopisů nebo zákon o spotřebitelském úvěru, kde se upřesňuje předčasné splacení hypotečních úvěrů.

Velmi důležitá změna s bezprostředním dopadem na všechny účastníky III. penzijního pilíře se týká **výše státních příspěvků** vyplácených na základě měsíčního příspěvku účastníka. Výše státních příspěvků byla naposledy upravována v roce 2013 a je již velmi zastaralá vzhledem k růstu cenové hladiny, průměrné mzdy a k dalším makroekonomickým ukazatelům. Novela proto navrhuje zvýšit minimální příspěvek účastníka, od kterého je poskytován státní příspěvek i maximální příspěvek účastníka, za který je poskytována maximální výše státního příspěvku. V rozmezí 500 – 1700 Kč bude nově státní příspěvek vždy činit přesně 20 % z úložky střadatele. Změny ve výši příspěvků přehledně shrnuje tabulka:

Příspěvek účastníka	Státní příspěvek dnes	Státní příspěvek nově
100 Kč	0 Kč	0 Kč
200 Kč	0 Kč	0 Kč
300 Kč	90 Kč	0 Kč
400 Kč	110 Kč	0 Kč
500 Kč	130 Kč	100 Kč
600 Kč	150 Kč	120 Kč
700 Kč	170 Kč	140 Kč
800 Kč	190 Kč	160 Kč
900 Kč	210 Kč	180 Kč
1 000 Kč	230 Kč	200 Kč
1 100 Kč	230 Kč + daně	220 Kč
1 200 Kč	230 Kč + daně	240 Kč
1 300 Kč	230 Kč + daně	260 Kč
1 400 Kč	230 Kč + daně	280 Kč
1 500 Kč	230 Kč + daně	300 Kč
1 600 Kč	230 Kč + daně	320 Kč
1 700 Kč a více	230 Kč + daně	340 Kč + daně

Minimální doba spoření, po které bude možné prostředky vybrat bez sankce (při splnění ostatních kritérií) se prodlouží u nových smluv z dnešních 5 let na 10 let. Daňová podpora bude upravena s ohledem na zavedení tzv. dlouhodobého investičního produktu. Celkový limit na všechny daňově podporované produkty spoření na stáří bude podle návrhu činit 48 000 Kč ročně na poplatníka (dnes platí limit 24 000 Kč na penzijní fondy a 24 000 Kč na životní pojištění) a 50 000 Kč ročně na jeho zaměstnavatele (dnes je částka stejná, nově ji bude možno využít i ve vztahu k dlouhodobému investičnímu produktu). Daňové zvýhodnění bude ve III. pilíři nadále možné čerpat na úložky přesahující částku spojenou s výplatou státního příspěvku (tzn. v současnosti se s daňovou slevou pojí úložky nad 1 000 Kč měsíčně, nově tato hranice vzroste na 1 700 Kč měsíčně).

Ve III. pilíři novela dále navrhuje pro penzijní společnost vytvořit tzv. **alternativní účastnický fond**. Půjde o nový typ fondu v doplňkovém penzijním spoření, který má být alternativou ke stávajícím účastnickým fondům s dynamickou investiční strategií. Stávající účastnické fondy nemohou z důvodu stanovených limitů investovat do fondů soukromého kapitálu a do nemovitostí, start-upů nebo infrastruktury. U alternativního účastnického fondu bude poplatková politika i investiční strategie nastavena volněji. To umožní investovat dynamičtěji mimo jiné do produktů s potenciálem vyššího výnosu, zejména v delším časovém období a bez omezení okruhu aktiv, do nichž může alternativní účastnický fond investovat a bez zákonem stanovených investičních limitů. Tyto parametry mohou být upraveny ve statutu alternativního účastnického fondu.

Návrh zákona dále obsahuje opatření ke **zvýšení motivace k přechodu z transformovaných do účastnických fondů**. V současnosti není možná paralelní účast v transformovaných fondech (fondy z doby před rokem 2013) a v účastnických fondech (fondy vznikající od roku 2013), což snižuje motivaci účastníků k přechodu do účastnických fondů. Účastníky motivuje k setrvání v transformovaných fondech zejména garance nezáporného zhodnocení, která naopak v účastnických fondech neplatí. Garance nezáporného zhodnocení však zároveň vede k vysoce konzervativním investicím s velmi nízkým zhodnocením, často pod výši inflace. Novela umožní zachování účasti v transformovaném fondu při současném přispívání do účastnického fondu, což by mohlo zvýšit motivaci k účasti v účastnických fondech pro stávající účastníky transformovaných fondů. Státní podpora bude poskytována vždy jen na úložky do jednoho typu fondů.

Státní příspěvky ve III. pilíři v případě schválení novely **již nebudou vypláceny** střadatelům, kterým byl přiznán starobní důchod, protože smyslem III. pilíře je dlouhodobé odkládání spotřeby a tvorba úspor na důchodový věk, ke které motivuje státní podpora. Ta svůj smysl a efektivitu ztrácí, když se střadatel stane příjemcem starobního důchodu, protože III. pilíř pak pro něj funguje de facto jako pouhý krátkodobý spořicí produkt se státní podporou.

Návrh zákona jako celek vychází zejména z **Koncepce rozvoje kapitálového trhu** v České republice z roku 2019 a sleduje dva vzájemně propojené cíle. „*Chceme zvýšit motivaci občanů k tvorbě úspor na postproduktivní věk a zároveň zapojit jejich úspory do investic na kapitálovém trhu. Zde totiž vidíme nevyužitý potenciál pro akumulaci a dlouhodobý růst bohatství českých domácností, který zaostává za západními zeměmi navzdory míře jejich úspor, která je jedna z nejvyšších v EU,*“ upřesňuje vrchní ředitel sekce Finanční trhy Dušan Hradil.

Zcela novou je navrhovaná daňová podpora pro tzv. **dlouhodobý investiční produkt** (DIP), který bude další daňově podporovanou formou zabezpečení na stáří. Banky, kampeličky, obchodníci s cennými papíry, investiční společnosti a samosprávné investiční fondy budou moci nově nabízet své služby investičního nebo spořicího typu jako dlouhodobý investiční produkt, aby zajistily splnění podmínek pro přiznání daňové podpory. „*Dlouhodobý investiční produkt nabídne občanům nový moderní nástroj, jak s daňovým zvýhodněním od státu vložit své úspory do produktů s potenciálem vyššího zhodnocení v delším období,*“ vysvětluje ministr Stanjura. V rámci tohoto produktu bude možné evidovat např. akcie, dluhopisy, podíly v investičním fondu nebo zajišťovací deriváty, sloužící

ke krytí úrokového nebo měnového rizika.

Dlouhodobý investiční produkt se zařadí k produktům podporovaným daňově jak na straně občana s možností odečíst si vlastní příspěvky od základu daně do celkové výše 48 000 Kč za všechny jeho podporované produkty, tak na straně zaměstnavatele s možností využít osvobození příspěvku zaměstnavatele od daně z příjmů ze závislé činnosti do výše 50 000 Kč. Limit by se měl nově vztahovat na příspěvky zaměstnavatele na všechny zaměstnancovy daňově podporované produkty spoření na stáří. Tak je tomu i dnes, novinkou bude zahrnutí i dlouhodobého investičního produktu. Daňová podpora bude obdobná jako u životního pojištění a produktů III. penzijního pilíře (spoření alespoň 10 let (pro staré smlouvy 5 let), čerpání úspor nejdříve po dosažení 60 let věku). Majetek z jednoho produktu může být bez ztráty daňové podpory převeden na jiný produkt stejného typu pouze při zrušení staršího produktu. Vedle sjednocení podmínek v oblasti daní Ministerstvo financí navrhuje přijmout i odpovídající produktovou regulaci v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu, která zajistí splnění alespoň minimálních náležitostí uvedeného produktu a dohled České národní banky. V zákoně o finančním arbitrovi Ministerstvo financí navrhuje rozšířit působnost finančního arbitra pro řešení spotřebitelských sporů i ve vztahu k dlouhodobému investičnímu produktu.

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/vyssi-statni-podpora-pro-individualni-sp-51620>